ŚLĄSKO-DĄBROWSKI
# DZIENNIK WOJEWÓDZKI

NR 13 KATOWICE, DNIA 14 CZERWCA 1945

Poz. **TREŚĆ:** Str.



## DZIAŁ URZĘDOWY

### 167.
### OBWIESZCZENIE
### MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
z dnia 7 maja 1945 r.

**o utracie mocy prawnej dekretów: o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów oraz o majątkach opuszczonych i porzuconych.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr 17 poz. 95 z dnia 7 maja 1945)

Podaje się do wiadomości, że na podstawie art. 1 pkt. a) ustawy z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) i ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustaw (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) wobec nie przedłożenia przez Prezydium Krajowej Rady Narodowej na najbliższym plenarnym posiedzeniu Krajowej Radzie Narodowej do zatwierdzenia dekretów, utraciły moc prawną:

1) dekret z dnia 28 lutego 1945 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 30) wraz z rozporządzeniami Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 kwietnia 1945 r. w sprawie warunków i sposobu rehabilitacji osób wpisanych do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej lub zaliczonych do jednej z grup uprzywilejowanych przez okupanta oraz osób z nimi zrównanych (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 70) i Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 14 kwietnia 1945 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 28 lutego 1945 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów w przedmiocie zastępczych dowodów tożsamości (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 77),

2) dekret z dnia 2 marca 1945 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 45).

Minister Sprawiedliwości:
*(—) Henryk Świątkowski*

168.

# USTAWA

z dnia 6 maja 1945 r.

## o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr 17 poz. 96 z dnia 7 maja 1945)

### Rozdział I.

*Rehabilitacja osób wpisanych do trzeciej i czwartej grupy niemieckiej listy narodowej.*

**Art. 1.** Obywatele Państwa Polskiego, wpisani po dniu 31 sierpnia 1939 r. na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej, wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska do trzeciej lub czwartej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste) lub do grupy t. zw. „Leistungs-Pole", posiadają pełnię praw obywatelskich, jeżeli wciągnięci zostali na tę listę wbrew swojej woli lub pod przymusem, a swoim zachowaniem wykazali polską odrębność narodową.

**Art. 2.** (1) Obywatele, wymienieni w art. 1, którzy ukończyli 14 lat, winni złożyć właściwej władzy administracji ogólnej I-ej instancji deklarację wierności Narodowi i demokratycznemu Państwu Polskiemu.

(2) Władza administracyjna, przyjmując deklarację, wyda składającemu odpowiednie zaświadczenie, które ważne jest na okres 6-ciu miesięcy, zarządzając równocześnie ogłoszenie o złożeniu deklaracji.

**Art. 3.** Kto wie o tym, że osoba wymieniona w art. 1 została z własnej woli wpisana do 3-ej lub 4-ej grupy niemieckiej listy narodowej lub też zachowanie się tej osoby w okresie okupacji nie dało się pogodzić z polską odrębnością narodową, powinien powiadomić o tym władze bezpieczeństwa publicznego lub prokuratora specjalnego sądu karnego.

**Art. 4.** Wskutek tego zawiadomienia władze bezpieczeństwa publicznego lub prokurator specjalnego sądu karnego skieruje sprawę — w miarę wyników dochodzenia — do sądu grodzkiego (art. 11), który po przeprowadzeniu jawnej rozprawy wyda postanowienie stosownie do przepisów art. 16. Do postępowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 15—19.

**Art. 5.** (1) Jeżeli w ciągu okresu, o którym mowa w art. 2 ust. (2), nie zostanie wszczęte postępowanie według art. 4, władza administracyjna wyda osobie, która złożyła deklarację, zaświadczenie stałe.

(2) Wydanie zaświadczenia stałego nie wyłącza późniejszego wszczęcia postępowania w trybie art. 4.

**Art. 6.** Minister Administracji Publicznej w porozumieniu z interesowanymi Ministrami ustali w drodze rozporządzenia właściwość władz administracyjnych i tryb postępowania przy przyjmowaniu deklaracji i wydawaniu zaświadczeń.

**Art. 7.** Kto nie złoży deklaracji (art. 2), podlega skutkom przewidzianym w art. 16 na wypadek nie uwzględnienia wniosku o rehabilitację.

**Art. 8.** (1) Na obszarach, na których nie był powszechnie stosowany przymus przez okupanta przy wciąganiu na niemiecką listę narodową, osoby wymienione w art. 1 powinny oprócz zgłoszenia deklaracji wierności Narodowi i demokratycznemu Państwu Polskiemu wykazać, że zostały wbrew swojej woli lub pod przymusem wpisane na niemiecką listę narodową.

(2) Minister Administracji Publicznej określi w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego i Ministrem Sprawiedliwości obszary, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

### Rozdział II.

*O warunkach i sposobie rehabilitacji osób wpisanych do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej.*

**Art. 9.** (1) Obywatele Państwa Polskiego, wpisani po dniu 31 sierpnia 1939 r. na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste) lub zaliczeni do jednej z grup uprzywilejowanych przez okupanta, mogą wystąpić z wnioskiem o rehabilitację.

(2) Z osobami, wymienionymi w ust. (1), zrównane są osoby, wpisane do trzeciej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których była władza okupacyjna niemiecka zrzekła się odwołania ich niemieckiej przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf).

**Art. 10.** (1) Za zrehabilitowanego może być uznany ten, kto udowodni, że został wpisany do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej wbrew swojej woli lub pod przymusem, a swoim postępowaniem wykazał polską odrębność narodową.

(2) Przepis ust. (1) ma również zastosowanie do osób wpisanych to trzeciej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których była władza okupacyjna niemiecka zrzekła się odwołania ich niemieckiej przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf), a ponadto do osób, zaliczonych do jednej z grup uprzywilejowanych przez okupanta.

**Art. 11.** (1) Wniosek o rehabilitację należy złożyć na piśmie w sądzie grodzkim miejsca zamieszkania, które wnioskodawca posiadał w dniu 1 stycznia 1945 r.

(2) Minister Sprawiedliwości określi w rozporządzeniu wykonawczym treść wniosku o rehabilitację oraz termin składania go dla poszczególnych okręgów sądowych.

**Art. 12.** (1) Sąd grodzki rozpoznaje wniosek o rehabilitację w składzie jednego sędziego i dwóch ławników, wyznaczonych przez prezydium miejskiej lub gminnej rady narodowej.

(2) Sposób powoływania ławników do sądów grodzkich ustali Minister Sprawiedliwości w rozporządzeniu wykonawczym.

**Art. 13.** (1) Po złożeniu wniosku o rehabilitację sąd grodzki zarządzi na koszt wnioskodawcy ogłoszenie o wszczęciu postępowania rehabilitacyjnego przez wywieszenie zawiadomienia w budynku sądu oraz rady narodowej właściwej według miejsca zamieszkania wnioskodawcy. Sąd grodzki może nadto podać o tym do wiadomości publicznej w jednym lub więcej pism periodycznych. W ogłoszeniach wezwie sąd wszystkie osoby, które wiedzą o szkodliwej działalności wnioskodawcy względem Narodu Polskiego, aby o tym doniosły sądowi.

(2) Sąd wyznaczy rozprawę nie wcześniej niż po upływie 30 dni od daty ogłoszenia.

**Art. 14.** Rozprawa nad wnioskiem o rehabilitację jest jawna. W rozprawie może brać udział prokurator specjalnego sądu karnego lub przedstawiciel organów władz bezpieczeństwa publicznego. Niestawiennictwo prokuratora lub przedstawiciela organów władz bezpieczeństwa publicznego nie wstrzymuje przeprowadzenia rozprawy.

**Art. 15.** Postępowanie przed sądem grodzkim odbywa się według przepisów kodeksu postępowania karnego, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie zawierają odmiennych postanowień.

**Art. 16.** Sąd grodzki orzeka postanowieniem, w którym w razie uwzględnienia wniosku uznaje, że wnioskodawca posiada pełnię praw obywatelskich i nakazuje zwolnienie jego majątku spod zajęcia, dozoru i zarządu, w razie zaś odrzucenia wniosku postanawia: umieszczenie wnioskodawcy na czas nieoznaczony w miejscu odosobnienia (obozie), poddanie go przymusowej pracy, utratę na zawsze praw publicznych oraz obywatelskich praw honorowych, tudzież przepadek całego mienia. Sąd może ponadto postanowić przepadek mienia żyjących z wnioskodawcą bliskich członków rodziny.

**Art. 17.** (1) Postanowienie sądu, uwzględniające wniosek, winno zawierać uzasadnienie.

(2) Odpis postanowienia z uzasadnieniem należy przesłać prokuratorowi specjalnego sądu karnego.

(3) Na postanowienie nie uwzględniające wniosku nie służy zażalenie. Prokurator specjalnego sądu karnego może wnieść zażalenie na postanowienie sądu, uwzględniające wniosek do specjalnego sądu karnego w terminie jednego miesiąca od daty doręczenia odpisu postanowienia z uzasadnieniem.

**Art. 18.** Specjalny sąd karny rozpoznaje zażalenie prokuratora na posiedzeniu jawnym w składzie 3 sędziów, stosownie do przepisów dekretu z dnia 12 września 1944 r.

o specjalnych sądach karnych dla spraw zbrodniarzy faszystowsko-hitlerowskich (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 21).

**Art. 19.** (1) W ciągu 10 lat od daty wydania postanowienia rehabilitującego, może prokurator specjalnego sądu karnego żądać ponownego rozpoznania sprawy w razie ujawnienia okoliczności nieznanych w poprzednim postępowaniu.

(2) Właściwym do rozpoznania jest specjalny sąd karny, w którego okręgu sąd grodzki rozpoznał wniosek o rehabilitację.

(3) Przepis art. 18 ma tu odpowiednie zastosowanie.

**Art. 20.** Kto nie zgłosił wniosku o rehabilitację, podlega skutkom przewidzianym w art. 16 na wypadek nie uwzględnienia wniosku o rehabilitację.

Rozdział III.

*Opis i zajęcie majątku.*

**Art. 21.** (1) Na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska podlegają opisowi i zajęciu znajdujące się tam majątki:

a) obywateli Rzeszy Niemieckiej (Reichsbürger-Reichsdeutsche),

b) osób narodowości niemieckiej bez względu na ich przynależność państwową, z wyjątkiem osób wpisanych do trzeciej i czwartej grupy niemieckiej listy narodowej,

c) obywateli polskich wpisanych przez byłe władze okupacyjne niemieckie do pierwszej lub drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste),

d) obywateli polskich, którzy na terenach tak zwanej Generalnej Gubernii lub województwa białostockiego, bądź zadeklarowali swoją przynależność do narodowości niemieckiej (Deutsche Volkszugehörigkeit) lub swoje pochodzenie niemieckie (Deutschstämmig), bądź faktycznie korzystali z praw i przywilejów z tytułu przynależności do narodowości niemieckiej lub pochodzenia niemieckiego,

e) obywateli polskich wpisanych do trzeciej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których byłe władze okupacyjne niemieckie zrzekły się odwołania ich niemieckiej przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf).

(2) Z osobami wymienionymi w ust. (1) zrównane są osoby, które nie mogą przedstawić żadnego dowodu tożsamości, wydanego przez byłe władze okupacyjne niemieckie, lub zastępczego dowodu tożsamości (art. 27).

(3) Zmiany we własności lub posiadaniu majątku dokonane po dniu 31 sierpnia 1939 r. nie stoją na przeszkodzie opisowi i zajęciu.

**Art. 22.** Opisu i zajęcia majątków wymienionych w art. 21 dokonają właściwe urzędy skarbowe stosownie do przepisów, wydanych w tym przedmiocie przez Ministra Skarbu w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

**Art. 23.** Zabronione i nieważne z mocy samego prawa są wszelkie umowy w przedmiocie przeniesienia własności, obciążenia i rozporządzenia w inny sposób pod jakimkolwiek bądź tytułem majątkami, podlegającymi opisowi i zajęciu (art. 21).

**Art. 24.** Dozór i zarząd majątków opisanych i zajętych należy do władzy skarbowej, która może powierzyć wykonanie tego dozoru i zarządu bądź innym organom władzy publicznej, bądź instytucjom społecznym lub osobom prywatnym. Władza skarbowa może też pozostawić dozór i zarząd właścicielowi lub posiadaczowi majątku.

**Art. 25.** Przepisy niniejszego rozdziału nie naruszają w niczym postanowień dekretów z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej w brzmieniu obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18 stycznia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 13) oraz z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 82).

Rozdział IV.

*Zastępcze dowody tożsamości.*

**Art. 26.** (1) Osoby, zamieszkałe na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej, wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska, które nie posiadają dowodów tożsamości wydanych przez byłe władze okupacyjne niemieckie, winny zgłosić się do właściwych organów władz bezpieczeństwa publicznego celem uzyskania zastępczych dowodów tożsamości.

(2) Minister Bezpieczeństwa Publicznego w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami ustali tryb wydawania zastępczych dowodów tożsamości oraz termin, w ciągu którego należy zgłaszać się po nie na poszczególnych obszarach Państwa.

**Art. 27.** Kto nie wykona obowiązku, określonego w art. 26, podlega skutkom, przewidzianym w przepisach niniejszego dekretu dla osób, wpisanych przez byłe okupacyjne władze niemieckie do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste).

Rozdział V.

*Postanowienia karne.*

**Art. 28.** Kto usuwa majątek spod opisu i zajęcia (art. 21), albo udziela w tym pomocy, podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

**Art. 29.** Kto udziela pomocy osobie, która nie złożyła w terminie wniosku o rehabilitację (art. 11), lub której wniosek o rehabilitację został odrzucony (art. 16), w szczególności przez jej ukrywanie, żywienie lub zaopatrywanie w dowody osobiste, podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

**Art. 30.** Do orzekania w sprawach o przestępstwa przewidziane w art. 28 i 29 właściwe są specjalne sądy karne.

Rozdział VI.

*Przepisy końcowe.*

**Art. 31.** Przepisy niniejszej ustawy nie mają zastosowania na obszarach województwa białostockiego.

**Art. 32.** Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej oraz Skarbu w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

**Art. 33.** Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
*(—) Bolesław Bierut*
Prezes Rady Ministrów:
*(—) Edward Osóbka-Morawski*
w/z Minister Sprawiedliwości:
*(—) Leon Chajn*
Minister Bezpieczeństwa Publicznego:
*(—) Stanisław Radkiewicz*
Minister Administracji Publicznej:
*(—) Edward Ochab*
Minister Skarbu:
*(—) Konstanty Dąbrowski*

**169.**

## USTAWA

z dnia 6 maja 1945 r.

**o majątkach opuszczonych i porzuconych**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr 17 poz. 97 z dnia 7 maja 1945)

Dział I.

*Przepisy ogólne.*

**Art. 1.** § 1. Wszelki majątek ruchomy lub nieruchomy, który w związku z wojną rozpoczętą 1 września 1939 r. nie znajduje się w posiadaniu właściciela, jego prawnych następców lub osób prawa ich reprezentujących jest majątkiem opuszczonym w rozumieniu niniejszej ustawy.

§ 2. Uważa się również za opuszczony majątek ruchomy lub nieruchomy, będący w posiadaniu osób trzecich na podstawie umowy zawartej z właścicielem, jego prawnymi następcami, osobami prawa ich reprezentującymi lub działającymi w interesie tych osób, o ile umowa ta miała na celu uchronienie tego majątku od utraty w związku z wojną lub okupacją.

§ 3. Przepis § 2 ma zastosowanie także do wszystkich wypadków, gdy posiadacz majątku wywodzi swe prawa od osób, które w kolejnym następstwie opierają swe prawa na pierwotnej umowie, określonej w § 2 niniejszego artykułu.

**Art. 2.** § 1. Wszelki majątek ruchomy lub nieruchomy, który był własnością lub w posiadaniu państwa niemieckiego, a w chwili wejścia w życie niniejszego dekretu nie został jeszcze objęty przez organa państwowe lub samorządowe, majątek obywateli niemieckich lub osób, które zbiegły od nieprzyjaciela, jest majątkiem porzuconym w rozumieniu niniejszej ustawy.

§ 2. Majątek wymieniony w § 1 uważa się za porzucony również w tym wypadku, gdy znajduje się w posiadaniu lub zarządzie osób trzecich.

§ 3. Nie jest uważany za porzucony majątek, który został zajęty lub skonfiskowany przez byłe władze okupacyjne, majątek taki uważa się za opuszczony.

**Art. 3.** § 1. Nieważne są wszelkie umowy w przedmiocie majątku opuszczonego zawarte z byłymi władzami okupacyjnymi lub instytucjami i osobami działającymi z ramienia tych władz, jak również umowy, określone w art. 1 § 2 i 3.

§ 2. Nieważne są wszelkie akty, zdziałane w odniesieniu do majątku porzuconego celem uchronienia go od objęcia przez zarząd państwowy.

**Art. 4.** § 1. Nabywca majątku opuszczonego lub porzuconego, do którego odnosi się przepis art. 3 § 1 lub § 2, jest posiadaczem złej wiary i nie ma prawa żądania zwrotu dokonanych przez siebie nakładów, choćby przez to wartość substancji majątkowej wzrosła. Jest posiadaczem złej wiary i wówczas, gdy tytuł swój wywodzi od osoby wpisanej do ksiąg hipotecznych (gruntowych), jeżeli osoba ta lub jej poprzednicy zawarli umowy lub akty, których dotyczy art. 3.

§ 2. Państwo, instytucje publiczne i przedsiębiorstwa użyteczności publicznej mają prawo żądania zwrotu jedynie tych nakładów, które dokonały same z własnych funduszów do wysokości wzrostu wartości majątku.

§ 3. Od nabywcy złej wiary (§ 1) można poszukiwać zwrotu dochodów faktycznie przez niego osiągniętych za cały czas posiadania majątku.

## Dział II.

### *Tymczasowy Zarząd Państwowy majątków opuszczonych i porzuconych.*

**Art. 5.** Dla sprawowania zarządu majątków opuszczonych i porzuconych tworzy się przy Ministerstwie Skarbu Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego, którego budżet objęty jest budżetem Ministerstwa Skarbu.

Tymczasowy Zarząd Państwowy ma osobowość prawną.

**Art. 6.** § 1. Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego podlega Ministrowi Skarbu.

§ 2. Na czele Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego stoi dyrektor, którego mianuje i zwalnia Minister Skarbu. Do zakresu działania dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego należy ogólne kierownictwo sprawami tego urzędu.

§ 3. Zastępcę dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego mianuje i zwalnia na wniosek dyrektora Minister Skarbu, pozostałych urzędników mianuje i zwalnia dyrektor.

**Art. 7.** Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego wykonuje swe funkcje przez wojewódzkie oddziały Tymczasowego Zarządu Państwowego, wydzielone z administracji ogólnej, które mianują dla poszczególnych majątków opuszczonych lub porzuconych, względnie dla kilku majątków łącznie swych zarządców.

**Art. 8.** Wewnętrzną organizację Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego określi Minister Skarbu, który również wyda na wniosek dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego szczegółowe przepisy oraz instrukcje, ustalające zakres uprawnień i tryb postępowania wojewódzkich oddziałów Tymczasowego Zarządu Państwowego i zarządców.

**Art. 9.** Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego uzgadnia swą działalność z poszczególnymi ministerstwami w sprawach należących do zakresu działania tych ministerstw.

**Art. 10.** Każda władza państwowa, samorządowa lub osoba prywatna, powziąwszy wiadomość o majątku, który jest opuszczony lub porzucony, winna o tym niezwłocznie zawiadomić oddział wojewódzki Tymczasowego Zarządu Państwowego.

**Art. 11.** § 1. Każdy, kto sprawował z ramienia byłych władz okupacyjnych zarząd przymusowy, komisaryczny lub powierniczy, jak również każdy, kto jest w posiadaniu lub sprawuje faktyczny zarząd majątków opuszczonych lub porzuconych w rozumieniu niniejszej ustawy, winien niezwłocznie zgłosić te majątki łącznie z wszelkimi rachunkami i dowodami oraz gotowizną, znajdującą się w jego rękach, wojewódzkiemu oddziałowi Tymczasowego Zarządu Państwowego.

§ 2. Kto postępuje wbrew przepisowi § 1, ulega karze więzienia do lat 5-ciu i grzywnie do 200.000 zl. Właściwymi do orzekania w tych sprawach są sądy okręgowe miejsca siedziby wojewódzkiego oddziału Tymczasowego Zarządu Państwowego, na którego obszarze znajduje się majątek opuszczony lub porzucony.

**Art. 12.** Gdy przed objęciem przez Tymczasowy Zarząd Państwowy zajdzie potrzeba wykonania natychmiastowych zarządzeń w celu ochrony majątków, o których mowa w niniejszej ustawie, najbliższa władza państwowa lub samorządowa przedsiębierze niezbędne środki, zawiadamiając o tym niezwłocznie właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego.

**Art. 13.** § 1. Osoby prawne prawa publicznego, instytucje społeczne, organizacje kulturalne i oświatowe oraz organizacje pomocy dla grup ludności szczególnie prześladowanych przez okupanta, mogą wystąpić do Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego z wnioskiem o oddanie im w zarząd i użytkowanie niektórych majątków opuszczonych lub porzuconych. Przy wydawaniu decyzji w tych sprawach należy mieć na względzie interes publiczny, użyteczność społeczną oraz potrzeby, jak również związek, jaki łączy właścicieli majątku opuszczonego z celami i zadaniami wnioskodawców.

§ 2. Od decyzji Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego służy w terminie 14-to dniowym odwołanie do Ministra Skarbu, którego decyzja jest ostateczna.

§ 3. Oddanie w zarząd i użytkowanie majątków osobom i instytucjom, wymienionym w § 1, nie narusza praw osób, którym w myśl przepisów niniejszej ustawy może być przywrócone posiadanie tych majątków.

**Art. 14.** § 1. Na wniosek interesowanych Ministrów Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego przekaże odnośnemu Ministrowi zarząd przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, objętych wnioskiem.

§ 2. Przejęcie przez odnośne Ministerstwo pod zarząd przedsiębiorstw wymienionych w § 1, w niczym nie narusza przepisów niniejszej ustawy co do trybu postępowania w sprawach o przywrócenie posiadania ani też praw osób, które mogą żądać przywrócenia im posiadania majątku.

**Art. 15.** § 1. Zarząd gospodarstw rolnych stanowiących majątek opuszczony lub porzucony, wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego przekaże władzom rolnym.

§ 2. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu ustali tryb zarządu tych gospodarstw a w szczególności warunki, na jakich gospodarstwa te mogą być wydzierżawione.

**Art. 16.** Koszty zarządu majątków opuszczonych i porzuconych obciążają te majątki.

**Art. 17.** § 1. Wszelkie wpływy, osiągane z zarządzanego majątku opuszczonego po potrąceniu wydatków bieżących, organa Tymczasowego Zarządu Państwowego składać będą na specjalny rachunek danego majątku do państwowej instytucji bankowej, wskazanej w instrukcji (art. 8).

§ 2. Wszelkie wpływy, osiągane z zarządzanego majątku porzuconego po potrąceniu wydatków bieżących, organa Tymczasowego Zarządu Państwowego składać będą na rachunek Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego do kasy skarbowej lub państwowej

instytucji bankowej wskazanej w instrukcji (art. 8), jako dochód Skarbu Państwa.

**Art. 18.** § 1. Istniejący dotychczas „Tymczasowy Zarząd Państwowy nad Nieruchomościami" ulega likwidacji i majątki przezeń zarządzane przechodzą pod zarząd utworzonego niniejszą ustawą Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego.

§ 2. Tryb likwidacji i przejęcia agend dotychczasowego „Tymczasowego Zarządu Państwowego nad Nieruchomościami", ustali w drodze specjalnego zarządzenia Minister Skarbu.

Dział III.

*Przywrócenie posiadania majątków opuszczonych.*

**Art. 19.** Właścicielowi majątku opuszczonego należy na jego wniosek przywrócić posiadanie tego majątku, niezależnie od tego, w czyim posiadaniu majątek ten się znajduje.

**Art. 20.** Gdy właściciel jest nieobecny, przywrócenia posiadania mogą żądać jego krewni w linii prostej (zstępni i wstępni, również dzieci nieślubne), bracia i siostry oraz małżonek. Małżonek może żądać wprowadzenia w posiadanie, bez względu na to, czy związek małżeński został zawarty w formie prawem przepisanej.

**Art. 21.** Osobom, które byłyby uprawnione do łącznego posiadania, będzie przywrócone łączne posiadanie majątku opuszczonego.

**Art. 22.** Osobom, którym zostanie przywrócone posiadanie majątku opuszczonego w trybie niniejszej ustawy, służy tylko zarząd i użytkowanie tego majątku.

**Art. 23.** § 1. Sąd grodzki miejsca, w którym opuszczony majątek znajduje się, jest właściwy do rozpoznania wniosku o wprowadzenie w posiadanie.

§ 2. Postępowanie toczy się według przepisów kpc., o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

**Art. 24.** § 1. Sąd grodzki po otrzymaniu wniosku o wprowadzenie w posiadanie niezwłocznie podaje o tym do wiadomości przez wywieszenie zawiadomienia w lokalu sądu, wyznaczając równocześnie termin rozprawy ustnej, nie później niż na dwudziesty pierwszy dzień, licząc od daty otrzymania wniosku.

§ 2. Na rozprawę wezwać należy wnioskodawców, właściwy oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego, a gdy chodzi o gospodarstwa rolne — powiatowe władze rolne, zarząd powiatowy związku samopomocy chłopskiej, inne władze lub instytucje, które sprawują zarząd majątku (art. 13 i 14) oraz osoby, które zgłosiły do majątku swoje prawa, lub znajdują się w jego posiadaniu. Przepis art. 386 § 1 kpc. nie będzie stosowany.

§ 3. W wypadku, gdy z wnioskiem o przywrócenie posiadania majątku występują osoby, wymienione w art. 20, zarzut, że właściciel lub osoby posiadające równe lub lepsze prawa do tego majątku żyją, może być podniesiony wyłącznie przez właściciela lub osoby roszczące sobie te prawa.

**Art. 25.** § 1. Nikt nie może być wprowadzony w posiadanie majątku, który ma szczególne znaczenie dla interesów Państwa.

§ 2. Wniosek o wyłączenie w myśl § 1 majątku spod działania niniejszej ustawy Tymczasowy Zarząd Państwowy, a w stosunku do gospodarstw rolnych wojewódzki urząd ziemski, może zgłosić aż do zamknięcia postępowania w sprawie. Wniosek taki winien być zgłoszony na piśmie i umotywowany.

§ 3. Strona może przeciw wnioskowi w terminie 7-dniowym od daty zawiadomienia jej o tym wniosku wnieść sprzeciw do Ministra Skarbu, względnie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, których decyzje są ostateczne, niezaskarżalne i wiążące dla sądu. W razie wniesienia sprzeciwu sąd wstrzymuje postępowanie do czasu rozstrzygnięcia sprzeciwu. W braku sprzeciwu, wniosek o wyłączenie jest dla sądu wiążący.

**Art. 26.** § 1. Sąd zarządza takie postępowanie dowodowe, jakie uzna za wskazane oraz przeprowadza z urzędu wszelkie dowody, jakie okażą się konieczne dla wyjaśnienia sprawy.

§ 2. W braku dokumentów, wymaganych przez obowiązujące przepisy prawa cywilnego, sąd ustala odnośne okoliczności wszelkimi dowodami, w szczególności w drodze dowodu ze świadków oraz z przesłuchania stron.

§ 3. Sąd nie jest związany w zakresie postępowania, o którym mowa w niniejszym artykule, wnioskami i oświadczeniami stron z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w art. 25.

**Art. 27.** § 1. Sąd orzeka w postanowieniu, czy i kto ma być wprowadzony w posiadanie majątku opuszczonego.

§ 2. Postanowienie sądu jest natychmiast wykonalne.

§ 3. Sąd wydaje postanowienie najdalej w ciągu 6-ciu tygodni od daty wpłynięcia wniosku. W wypadku wniesienia sprzeciwu przewidzianego w art. 25 § 3 termin ten liczy się od daty doręczenia sądowi decyzji Ministra.

**Art. 28.** Zażalenia na postanowienia sądu rozpoznaje sąd okręgowy w składzie trzech sędziów na posiedzeniu jawnym.

**Art. 29.** W sprawach objętych niniejszym postępowaniem kasacja nie służy.

**Art. 30.** Postępowanie w sprawie wolne jest od kosztów sądowych.

**Art. 31.** § 1. Na zasadzie tytułu wykonawczego właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego wprowadzi osobę uprawnioną w posiadanie majątku i wyda jej wszelkie, dotyczące tego majątku: księgi, rachunki, wykazy i t. p. oraz przypadającą jej gotowiznę najdalej w ciągu 7-miu dni od daty złożenia wniosku. To samo dotyczy wypadków, w których majątek został przekazany innym urzędom lub instytucjom, w szczególności w wypadkach przewidzianych w art. 13, 14 i 15.

Ewentualne spory z tytułu rozliczenia rozstrzygane będą na drodze postępowania sądowego.

§ 2. Jeżeli majątek, którego dotyczy orzeczenie w przedmiocie przywrócenia posiadania, znajduje się w rękach osoby trzeciej, właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego obejmie niezwłocznie na zasadzie postanowienia, o którym mowa w art. 27, odnośny majątek i przywróci osobie uprawnionej posiadanie w terminie przewidzianym w § 1 niniejszego artykułu z jednoczesnym usunięciem wszystkich osób, które nie są uprawnione do posiadania majątku w myśl przepisów niniejszej ustawy.

§ 3. W stosunku do gospodarstw rolnych czynności wojewódzkiego oddziału Tymczasowego Zarządu Państwowego spełnia powiatowy urząd ziemski.

**Art. 32.** Przywrócenie posiadania na zasadzie orzeczenia sądu nastąpi bez względu na to, czy roszczenia przedsiębiorstw, instytucji lub państwa, które w myśl przepisów niniejszego dekretu są uprawnione do dochodzenia przypadających im należności (art. 4) zostały zaspokojone przed wykonaniem orzeczenia.

**Art. 33.** § 1. Gdyby w przedmiocie roszczeń, o których mowa w art. 32, nastąpiła ugoda między interesowanymi w toku postępowania przed sądem, postanowienie w przedmiocie przywrócenia posiadania ustali wysokość i sposób zapłaty tych roszczeń na warunkach zawartej ugody.

§ 2. W razie nie dojścia do ugody przewidzianej w § 1, strony odesłane zostaną, celem rozstrzygnięcia wzajemnych pretensyj, na drogę procesu sądowego na zasadach ogólnych.

§ 3. W przypadku, przewidzianym w § 2, uprawnieni z mocy przepisów niniejszej ustawy do dochodzenia swych roszczeń (art. 4) mogą w toku postępowania przed sądem grodzkim o przywrócenie posiadania zgłosić swe wierzytelności. Przysługiwać im będzie wówczas przywilej przed wszystkimi innymi zobowiązaniami osoby, której przywrócono posiadanie majątku, z wyjątkiem zobowiązań zabezpieczonych hipotecznie przed datą objęcia zarządu przez wyżej wymienione osoby lub instytucje. Przywilej ten służyć będzie zgłoszonym wierzytelnościom z równym między nimi pierwszeństwem.

**Art. 34.** Prawomocne postanowienie sądu o wprowadzeniu w posiadanie nieruchomości, mającej urządzoną księgę hipoteczną (gruntową), ulega ujawnieniu w tej księdze, prawomocne zaś postanowienie o wprowadzeniu w posiadanie zarejestrowanego przedsiębiorstwa handlowego ulega ujawnieniu we właściwym rejestrze handlowym.

**Art. 35.** § 1. Prawomocne orzeczenie w przedmiocie przywrócenia posiadania nie przesądza prawa własności majątku.

§ 2. Do czasu ustalenia tytułu własności majątku mogą inne osoby, mające równe lub lepsze prawa, żądać uchylenia lub zmiany postanowienia w przedmiocie przywrócenia posiadania w trybie ustalonym przepisami niniejszej ustawy.

**Art. 36.** § 1. Osoby, którym przywrócono posiadanie, nabywają tytuł własności majątku przez przedawnienie (zasiedzenie) 10-cioletnie, licząc od daty uprawomocnienia się postanowienia w przedmiocie przywrócenia posiadania.

§ 2. Na żądanie osoby interesowanej sąd grodzki miejsca położenia majątku stwierdza nabycie tytułu własności w drodze postępowania niespornego. Orzeczenie sądu stanowi tytuł do przepisania własności nieruchomości w księdze hipotecznej (gruntowej).

**Art. 37.** Skarb Państwa, względnie osoby lub instytucje, o których mowa w art. 14, nabywają tytuł własności majątków opuszczonych:

a) co do nieruchomości — z upływem lat 20;
b) co do ruchomości — z upływem lat 10 licząc od końca roku kalendarzowego, w którym wojna została ukończona;
c) co do dochodów — z upływem lat 5 licząc od końca roku, w którym zostały pobrane.

**Art. 38.** Skarb Państwa, względnie osoby lub instytucje, o których mowa w art. 14, nabywają tytuł własności majątków porzuconych z upływem lat 5, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym wojna została ukończona.

Dział IV.

*Przepisy przejściowe.*

**Art. 39.** Prawomocne orzeczenia władz sądowych lub administracyjnych, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w niczym nie naruszają praw osób, które na zasadzie przepisów tej ustawy mogą żądać przywrócenia posiadania majątku.

**Art. 40.** Przepisy niniejszej ustawy mają zastosowanie również do spraw, toczących się przed sądami lub urzędami w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, a jeszcze nie zakończonych prawomocnym orzeczeniem.

**Art. 41.** Postępowanie sądowe o przywrócenie posiadania majątku, wszczęte na wniosek krewnych właściciela nie wyszczególnionych w art. 20, umarza się z urzędu.

Dział V.

*Przepisy końcowe.*

Art. 42. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają postanowień dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 13 z 1945 r.), dekretu z dnia 14 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 82) ani innych przepisów prawa, na podstawie których Państwo może dokonać wywłaszczenia majątku, ustanowić przymusowy zarząd lub inne ograniczenia prawa własności albo posiadania.

**Art. 43.** Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości, Przemysłu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Aprowizacji i Handlu.

**Art. 44.** Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
*(—) Bolesław Bierut*
Prezes Rady Ministrów:
*(—) Edward Osóbka-Morawski*
Minister Skarbu:
*(—) Konstanty Dąbrowski*
w/z Minister Sprawiedliwości:
*(—) Leon Chajn*
Minister Przemysłu:
*(—) Hilary Minc*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
*(—) Edward Bertold*
Minister Aprowizacji i Handlu:
*(—) Jerzy Sztachelski*

---

**170.**

## ROZPORZĄDZENIE
### MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 11 kwietnia 1945 r.

**o obowiązku sąsiedzkiej pomocy wzajemnej w gospodarstwach rolnych na rok 1945.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 15, poz. 87 z dnia 18 kwietnia 1945 r.

Na podstawie art. 1 i 38 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 200), oraz § 97 rozporządzenia Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Skarbu, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji, Opieki Społecznej oraz Poczt i Telegrafów z dnia 26 sierpnia 1939 r. w sprawie wykonania ustawy o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 529) w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej zarządzam, co następuje:

*§ 1.* Wobec niedostatku inwentarza żywego, narzędzi rolniczych oraz rąk roboczych w gospodarstwach rolnych, wyszczególnionych w § 4 niniejszego rozporządzenia, dla zabezpieczenia wykonania zasiewów wiosennych ustanawia się obowiązek sąsiedzkiej pomocy wzajemnej na okres kampanii siewnej w 1945 r.

*§ 2.* Obowiązkowi udzielania sąsiedzkiej pomocy podlegają wszystkie gospodarstwa rolne, rozporządzające sprzężajem, narzędziami rolniczymi lub siłą roboczą — zasadniczo po przeprowadzeniu niezbędnych robót wiosennych we własnym gospodarstwie, prócz wypadków przewidzianych w § 3 niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Gminne rady narodowe są uprawnione wyjątkowo, w wypadkach stwierdzenia konieczności, zarządzić na terenie swoich gmin, oddzielnych gromad lub pojedynczych gospodarstw obowiązek sąsiedzkiej pomocy nawet przed ostatecznym wykonaniem upraw wiosennych w gospodarstwach świadczących pomoc. W takim wypadku czas pracy związany z pomocą sąsiedzką nie powinien przekraczać trzeciej części czasu pracy we własnym gospodarstwie (1 dzień na 3).

*§ 4.* Do korzystania z sąsiedzkiej pomocy mają prawo: a) wszystkie gospodarstwa rolne powstałe w wyniku wykonywania reformy rolnej, b) gospodarstwa, które wskutek zniszczeń dokonanych przez okupanta, działań wojennych (szczególnie w strefie wysiedleń przyfrontowych) nie są w stanie własnymi siłami dokonać upraw wiosennych, c) gospodarstwa repatriowanych obywateli polskich, d) gospodarstwa, w których brak sił męskich został spowodowany skutkiem działan wojennych.

*§ 5.* Pierwszeństwo do korzystania z sąsiedzkiej pomocy wzajemnej posiadają: a) gospodarstwa, których właściciele lub członkowie ich rodzin brali czynny udział w walce z niemcami o Polskę demokratyczną, b) gospodarstwa, których właściciele lub członkowie ich rodzin odbywają czynną służbę w wojsku polskim, c) gospodarstwa, których właściciele lub członkowie ich rodzin zostali przez okupanta wywiezieni z kraju na roboty, do obozów koncentracyjnych lub znajdują się w niewoli niemieckiej.

*§ 6.* Konieczność udzielenia pomocy sąsiedzkiej stwierdza i o jej rozmiarach decyduje wójt względnie starosta powiatowy w porozumieniu z przewodniczącym gminnej lub powiatowej rady narodowej: a) z inicjatywy własnej, b) na wniosek ubiegających się o tę pomoc, zaopiniowany przez miejscowe koło Związku Samopomocy Chłopskiej (nawet w wypadku, gdy właściciel gospodarstwa nie należy do Związku Samopomocy Chłopskiej) i c) na wniosek agronoma gminnego.

Związek Samopomocy Chłopskiej ma prawo występowania z wnioskami o udzielenie pomocy sąsiedzkiej całym grupom gospodarstw (np. gospodarstwom powstałym na terenie rozparcelowanego majątku).

*§ 7.* Wyznaczenie gospodarstw rolnych, mających udzielić pomocy, w szczególności ustalenie, jakim gospodarstwom, jaki rodzaj i ilość pomocy mają być udzie-

lone przez świadczącego, dokonuje przewodniczący gminnej rady narodowej po zasięgnięciu opinii agronoma gminnego i miejscowego koła Związku Samopomocy Chłopskiej.

*§ 8.* Zarządzenie pomocy sąsiedzkiej przez przewodniczącego gminnej rady narodowej winno mieć miejsce jedynie w wypadkach istotnie koniecznych a wynikających z potrzeby wykonania zasiewów wiosennych 1945 r.

§ 9. Przewodniczący gminnych rad narodowych w porozumieniu z przewodniczącymi kół Związku Samopomocy Chłopskiej i sołtysami zainteresowanych gromad ustalą nie później niż 19 kwietnia 1945 r. niezbędność, rozmiary i charakter wzajemnej pomocy sąsiedzkiej w każdej gromadzie, nie później zaś niż 20 kwietnia 1945 r. wyznaczą poszczególne gospodarstwa, mające udzielić pomocy.

*§ 10.* W wypadku, gdy gmina uległa zniszczeniu w takich rozmiarach, że pomoc sąsiedzka w ramach gminy okaże się niewystarczająca, — gminna rada narodowa może zwrócić się do powiatowej rady narodowej z prośbą o pomoc. Przewodniczący powiatowej rady narodowej w porozumieniu ze starostą, z zarządem powiatowym Związku Samopomocy Chłopskiej i przedstawicielami gminnych rad narodowych zdecyduje o udzieleniu pomocy sąsiedzkiej i ustali sposób, rozmiar i porządek niesienia pomocy, którą gminy sąsiednie winny udzielić gminie zniszczonej.

*§ 11.* Za udzielenie pomocy sąsiedzkiej obowiązane są gospodarstwa o powierzchni do 5 ha do zwrotu wyżywienia (w naturze) dla pracujących i paszy dla inwentarza żywego według norm, niewykraczających poza faktyczne zużycie i ustalonych przez gminną radę narodową, jednak przewodniczący gminnej rady narodowej może w uzasadnionych wypadkach odroczyć wykonanie tego obowiązku do zbiorów 1945 r. Gospodarstwa o powierzchni wyżej 5 ha mogą być zobowiązane przez gminną radę narodową do wniesienia opłat prócz zwrotu wyżywienia i paszy. Opłata ta za całkowitą uprawę 1 ha ziemi nie może przekraczać równowartości $^1/_4$ q żyta.

*§ 12.* Uchylenie się od obowiązku świadczeń nakazanych niniejszym rozporządzeniem będzie karane w myśl art. 92 ustawy o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 200).

*§ 13.* Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
*(—) Edward Bertold*

---

## 171.

# ROZPORZĄDZENIE
## MINISTRA ZDROWIA

z dnia 17 kwietnia 1945 r.

**wydane w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej w sprawie przeprowadzenia przymusowych szczepień ochronnych przeciw durowi brzusznemu.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 88 z dnia 18 kwietnia 1945 r.).

Na mocy art. 11 ust. 1 lit. a) ustawy z dnia 21 lutego 1935 r. o zapobieganiu chorobom zakaźnym i ich zwalczaniu (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 198) zarządza się, co następuje:

*§ 1.* Wszystkie osoby zamieszkałe lub czasowo przebywające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, urodzone od 1885 r. do 1940 r. włącznie podlegają przymusowemu szczepieniu ochronnemu przeciw durowi brzusznemu.

*§ 2.* Szczepienia będą przeprowadzali lekarze, a w ich braku — pomocniczy personel lekarski lub inne osoby, posiadające odpowiednie przygotowanie. Osobom uprawnionym do dokonywania szczepień przymusowych wydaje upoważnienia władza administracji ogólnej I instancji (lekarz powiatowy).

*§ 3.* Szczepienia przeprowadzane będą wyłącznie w punktach szczepienia. Za szczepienia nie pobiera się żadnych opłat.

*§ 4.* Zarządzenie przymusowych szczepień ochronnych i opracowanie techniczne całokształtu akcji przymusowego szczepienia na obszarze województwa należy do władzy administracji ogólnej tej instancji (naczelnik wydziału zdrowia).

Przeprowadzenie szczepień przymusowych należy do władzy administracji ogólnej I-ej instancji, która w tym celu wydaje wszelkie zarządzenia, konieczne dla terminowego, prawidłowego i skutecznego przeprowadzenia szczepienia. Organy samorządu terytorialnego obowiązane są współdziałać w akcji przymusowych szczepień ochronnych, a w pierwszym rzędzie dostarczać odpowiednio urządzonych pomieszczeń, pomocniczego personelu fachowego (dla rejestracji, posług, utrzymywania pomieszczeń w czystości itd.) oraz środków lokomocji.

*§ 5.* Ministerstwo Zdrowia dostarcza szczepionki w ilości potrzebnej dla przeprowadzenia przymusowych szczepień ochronnych oraz ponosi koszty wynagrodzenia personelu fachowego, zatrudnionego przy szczepieniu.

*§ 6.* (1) Przymusowemu szczepieniu ochronnemu nie podlegają:

a) osoby, które w ciągu ostatnich 5-ciu lat przebyły dur brzuszny,

b) osoby obłożnie chore, które z tego powodu nie mogą stawić się na punkt szczepienia lub osoby, dla których szczepienie jest bezwzględnie szkodliwe dla zdrowia,

c) osoby, przebywające w pomieszczeniach, w których w terminie szczepienia panują choroby zakaźne o charakterze epidemicznym, z wyjątkiem duru brzusznego lub durów rzekomych; w tym przypadku przymusowe szczepienie ochronne ulega odroczeniu i winno być przeprowadzone po ustaniu przeszkody, nawet po upływie ogólnego terminu szczepienia.

(2) Osoby wymienione w ust. (1) niniejszego paragrafu obowiązane są przedstawić w punktach szczepienia świadectwa lekarskie, stwierdzające istnienie przyczyn, zwalniających je od obowiązku szczepienia ochronnego. Świadectwa te lekarze urzędowi winni wydawać bezpłatnie, przyczym na równi ze świadectwami tych lekarzy traktowane będą świadectwa lekarzy ubezpieczalni społecznej i lekarzy wolno praktykujących.

*§ 7.* Osobom poddanym szczepieniu względnie zwolnionym od szczepienia przymusowego wydawane będą przez władze administracji ogólnej I-ej instancji świadectwa. Świadectwa te są wolne od wszelkich opłat.

*§ 8.* Pracodawcy nie mogą potrącać pracownikom z ich zarobków sumy wynagrodzenia przypadającego za czas niezdolności do pracy, wywołanej reakcją poszczepienną.

*§ 9.* Rodzice, względnie osoby sprawujące opiekę nad nieletnimi lub osobami, pozbawionymi zdolności do działań prawnych, odpowiedzialni są za dopełnienie obowiązku szczepienia dzieci względnie osób, pozostających pod ich opieką.

*§ 10.* Po upływie terminu przymusowych szczepień ochronnych na danym obszarze do szkół, zakładów naukowych, wychowawczych, jak również do pracy w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych, samorządowych oraz prywatnych przyjmowane mogą być tylko osoby, które przedstawią świadectwa o dokonanym szczepieniu ochronnym przeciw durowi brzusznemu względnie o zwolnieniu od obowiązku szczepienia (§ 7).

*§ 11.* Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia względnie zarządzeń na podstawie tego rozporządzenia wydanych, jak również winni przeciwdziałania akcji przymusowych szczepień ochronnych przeciw durowi brzusznemu, o ile czyn ich nie jest zagrożony surowszą sankcją z mocy innych przepisów prawnych, podlegają karze aresztu do 3-ch miesięcy i grzywny do 3.000 zł lub jednej z tych kar.

Orzecznictwo w tych sprawach należy do władz administracji ogólnej I-ej instancji.

*§ 12.* Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Zdrowia:
*(—) Franciszek Litwin*
Minister Administracji Publicznej:
*(—) Edward Ochab*

172.

# ROZPORZĄDZENIE
## MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 19 maja 1945 r.

**w sprawie wykonania dekretu z dnia 12 marca 1945 r. o powszechnym obowiązku świadczeń osobistych na rzecz odbudowy m. st. Warszawy.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 109 z dnia 22 maja 1945 r.)

Na podstawie art. 1 § 2 i art. 3 § 2 dekretu z dnia 12 marca 1945 r. o powszechnym obowiązku świadczeń osobistych na rzecz odbudowy m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 39) zarządzam co następuje:

*§ 1.* (1) Roboty i usługi na rzecz odbudowy m. st. Warszawy wykonuje się na podstawie powołań, dokonywanych przez powiatowe władze administracji ogólnej w drodze obwieszczeń publicznych lub wezwań imiennych.

(2) W obwieszczeniach lub wezwaniach należy wskazać miejsce wykonywania świadczeń, termin stawiennictwa, zakres i czas trwania obowiązku oraz odpowiedzialność karną z powodu niedopełnienia obowiązku osobistego świadczenia.

*§ 2.* (1) Czas, na który dana osoba zostaje powołana do świadczeń, nie może przekraczać 3 miesięcy w danym roku kalendarzowym, licząc od dnia przystąpienia do wykonywania obowiązku.

(2) Młodzież, uczęszczającą do zakładów naukowych, można powoływać do świadczeń tylko w czasie wakacyj szkolnych.

*§ 3.* (1) Wykazanie istnienia okoliczności, uzasadniających zwolnienie od obowiązku świadczeń osobistych w myśl art. 3 § 2 dekretu jest obowiązkiem interesowanego.

(2) Wykazanie, warunków, powodujących zwolnienie może nastąpić zarówno przed powołaniem do świadczeń, jako też w czasie wykonywania świadczeń.

*§ 4.* (1) W celu uzyskania zwolnienia od obowiązku świadczeń osobistych powinny osoby, wymienione w art. 3 § 2 dekretu, przedstawić następujące dokumenty:

1. osoby chore oraz kobiety w ciąży — świadectwa lekarza urzędowego, a w braku takiego lekarza w miejscu pobytu tych osób, świadectwa innego lekarza, stwierdzające niezdolność do wykonywania świadczeń,
2. osoby fizycznie ułomne, kobiety w okresie przez sześć miesięcy po odbyciu porodu oraz matki wychowujące dzieci do ukończonych lat 13 — zaświadczenia, wystawione w gminach miejskich przez zarząd miejski, a w gminach wiejskich przez zarząd gminny lub sołtysa.

(2) Wymienione w ust. (1) dokumenty powinny wskazywać czasokres, przez jaki będzie trwała przeszkoda w powoływaniu danej osoby do świadczeń osobistych.

*§ 5.* Władzą właściwą do zwolnienia od obowiązku świadczeń osobistych osób, wymienionych w art 3 ust. 2 dekretu, jest powiatowa władza administracji ogólnej miejsca powołania lub wykonywania tych świadczeń.

*§ 6.* (1) Odmowna decyzja władzy w sprawie zwolnienia od obowiązku świadczeń osobistych jest ostateczna i nie podlega zaskarżeniu.

(2) Władza, udzielająca zwolnienia, wystawia osobie interesowanej zaświadczenie, w którym podaje czas, na jaki następuje zwolnienie i powód zwolnienia.

*§ 7.* Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Administracji Publicznej:
*(—) Edward Ochab*

173.

# OBWIESZCZENIE
## PREZYDENTA KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ

z dnia 7 maja 1945 r.

**o sprostowaniu błędów w ustawie z dnia 31 grudnia 1944 r. o zmianie ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 111 z dnia 22 maja 1945 r.)

Na podstawie art. 5 ust. (1) pkt. 1 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 września 1935 r. o wydawaniu Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 423), prostuje się następujące błędy w tekście ustawy z dnia 31 grudnia 1944 r. o zmianie ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 98):

1) w art. 1 pkt. 1) po wyrazie „artykułach" winno być: „z wyjątkiem art. 13 § 1",

2) w art. 1 pkt. 2 po cyfrze „4" winno być „5".

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
*(—) Bolesław Bierut*

174.

# ZARZĄDZENIE
## WOJEWODY ŚLĄSKO-DĄBROWSKIEGO

z dnia 6 czerwca 1945 r. (Nr. Pr/75/4/45).

**w sprawie akcji żniwnej.**

Na czoło wszystkich zagadnień gospodarczych w najbliższej przyszłości wysuwa się akcja dokonania tegorocznych żniw. Podobnie jak to miało miejsce przy akcji siewnej wezmą w niej udział zarówno organa państwowe jak i organizacje społeczne.

Dla koordynacji tej akcji i tym sprawniejszego przeprowadzenia żniw powołani zostają: Wojewódzki i Powiatowi Pełnomocnicy do spraw żniw.

Wojewódzkim Pełnomocnikiem mianuję por. *T. Głowackiego.*

Pełnomocnicy do spraw żniw przy współudziale Związku Samopomocy Chłopskiej zorganizują sąsiedzką pomoc dla gospodarstw, które nie będą mogły przeprowadzić żniw samodzielnie. Pełnomocnicy odpowiedzialni są za zbiory z gospodarstw bezpańskich, poniemieckich lub opuszczonych, jak również Pełnomocnicy mają prawo wglądu i kontroli akcji żniwnej w majątkach administrowanych przez Urzędy Ziemskie lub inne urzędy czy instytucje państwowe i społeczne.

Ob. Ob. Starostowie, Wójtowie i Naczelnicy Gmin na żądanie Pełnomocników przeprowadzą mobilizację siły roboczej i całego rozporządzalnego transportu i stawią do dyspozycji pełnomocników zarówno robotników jak i transport.

Obowiązkowi pracy w okresie żniw podlegać mogą w razie potrzeby również i powracający z robót przymusowych z Niemiec, wraz z siłą pociągową, którą ewentualnie rozporządają.

Ob. Ob. Starostowie sprawdzą natychmiast jak daleko są poczynione przygotowania do żniw zarówo po wsiach jak majątkach i na stacjach Państwowego Przedsiębiorstwa Traktorów i Maszyn Rolniczych.

Ob. Ob. Starostowie postawią przed wszystkimi organizacjami społecznymi w powiecie sprawę ich udziału w akcji żniwnej.

Polecam w razie potrzeby użyć do prac w polu również i młodzież szkolną, a to w porozumieniu z władzami szkolnymi.

Urzędy Bezpieczeństwa i Milicja Obywatelska zwrócą szczególną uwagę na stan bezpieczeństwa wsi w czasie samej akcji żniwnej.

Wojewódzki Urząd Samochodowy przydzieli na okres od 10 lipca do 1 sierpnia r. b. 5 samochodów osobowych do dyspozycji wojewódzkiego pełnomocnika do spraw żniw i zapewni im odpowiednią ilość benzyny.

Na okres żniw nie należy mobilizować ludności wiejskiej do jakichkolwiek prac, którebv nie stały w ścisłym związku ze zbiorami.

Za sprawne przeprowadzenie żniw na równi z pełnomocnikami do spraw żniw odpowiedzialność ponoszą Ob. Ob. Starostowie, Wójtowie i Naczelnicy Gmin.

W stosunku do urzędników winnych zaniedbania lub niedopatrzenia w sprawach żniw wyciągnąć powinni Ob. Ob. Starostowie jak najdalej idące konsekwencje.

Wojewoda:
(—) w/z. *S. Wengierow*, Wicewojewoda

---

175.

## ZARZĄDZENIE
## WOJEWODY ŚLĄSKO-DĄBROWSKIEGO

z dnia 7 czerwca 1945 r. (L. Pra. IV/7—1/45).

**o zapobieganiu powstawania i rozszerzania się pożarów w budynkach.**

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365), oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1938 (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 590) zarządzam:

1) Wszelkie materiały wybuchowe lub łatwozapalne, mogące uniemożliwić lub utrudnić gaszenie pożaru należy natychmiast usunąć z wszystkich budynków mieszkalnych i zabudowań, dotykających bezpośrednio budynki mieszkalne.

2) Każdy, komu wiadomo o złożeniu lub przechowywaniu materiałów wybuchowych lub łatwozapalnych, winien donieść o tym natychmiast przy wskazaniu miejsca, najbliższym organom pożarniczym, względnie organom Milicji Obywatelskiej.

3) Dla stwierdzenia, czy postanowienie w punkcie 1-szym jest przestrzegane, przedstawiciele miejscowych Urzędów Budowlanych są władni w ścisłym porozumieniu i przy ewentualnym współudziale odnośnych organów pożarniczych i Milicji Obywatelskiej dokonywać kontrolę na miejscu.

4) Wymienione w punkcie 1-szym tego zarządzenia materiały wolno przechowywać tylko za pisemnym zezwoleniem miejscowej władzy budowlanej, wydanym po uprzednim zasięgnięciu opinii odnośnego organu pożarniczego i odnośnego Urzędu Milicji Obywatelskiej.

5) Odpowiedzialność karna w razie niezastosowania się do niniejszego zarządzenia uregulowana jest w art. 4 dekretu z dnia 30 10 1944 o ochronie Państwa (Dz. U. R. P. Nr 20, poz 50), który w trybie sądownictwa wojskowego przewiduje karę więzienia lub karę śmierci.

6) Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wojewoda Śląsko-Dąbrowski:
(—) w/z. *Ziętek*, ppłk., Wicewojewoda

---

176.

*WOJEWODA ŚLĄSKO-DĄBROWSKI*
Nr Sm II 25/33 Katowice, 18 maja 1945
Do

## OBYWATELI STAROSTÓW I PREZYDENTÓW MIAST!

**w sprawie reformy samorządowego systemu podatkowego.**

W Dzienniku Ustaw Nr 13, poz. 73, ogłoszono dekret z dnia 13 kwietnia 1945 r. o reformie samorządowego systemu podatkowego.

Według art. 1 dekretu przekazuje się na rok 1945 związkom samorządu terytorialnego wymiar, pobór, ściąganie i wpływy:

1. Państwowego podatku gruntowego,
2. Podatku od nieruchomości.
3. Podatku od lokali.

Państwowy podatek gruntowy pobierany będzie na podstawie dekretu Prezydenta R. P. z dnia 4 listopada 1936 (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 593), podatek od nieruchomości na zasadzie dekretu z dnia 14 stycznia 1936 (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 14), podatek od lokali na zasadzie dekretu z dnia 14 listopada 1935 (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 505 i dekretu z dnia 20 listopada 1934 (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 66). Według art. 2 wspomnianego dekretu zaległości w tych podatkach powstałe przed wejściem w życie dekretu przekazuje się związkom samorządu terytorialnego.

Art. 3 ustala stawki podatku gruntowego na rok 1945 w następującej wysokości:

a) z 1 ha gruntów uprawnych, łąk, ogrodów i sadów . . . . . . . . . . . . . 50,00 zl
b) z 1 ha gruntów pozostałych z wyłączeniem nieużytków . . . . . . . . . 5,00 „

Gminne wzgl. miejskie Rady Narodowe mogą podwyższyć stawki podatków i to do 100%, a dla gruntów zajętych pod ogrody, sady i inne specjalne uprawy do 200%.

Ponadto Rady Narodowe mogą podwyższyć stawki podatku na cele budowy i odbudowy szkół do wysokości 20%.

Uchwały wymagają zatwierdzenia przez Prezydium Rady Narodowej bezpośrednio wyższego stopnia, oraz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Art. 3 mówi o uprawnieniach do podwyższenia stawek podatku przez powiatowe i wojewódzkie Rady Narodowe, jeżeli gminne albo miejskie Rady Narodowe oraz powiatowe Rady Narodowe nie wykorzystały, albo wykorzystały tylko częściowo prawo do podwyżki stawek aż do granic maksymalnych.

Wymiaru podatku w odniesieniu do całości gruntów należących do uczestników w gromadzie, dokonują Zarządy gminne pod kontrolą gminnych Rad Narodowych, podziału zaś podatku na poszczególnych płatników w gromadzie dokonują komisje gromadzkie pod kontrolą Rad Narodowych, stosując większe lub mniejsze obciążenie podatkowe w zależności od wielkości gospodarstwa, rodzaju uprawy, urodzajności gruntu, stanu zagospodarowania i stopnia zniszczeń wojennych.

Według art. 4 podwyższa się ustalony podatek gruntowy dla gospodarstw rolnych o obszarze:

Powyżej 10 ha do 20 ha . . . . . . . . o 10%
„ 20 ha do 30 ha . . . . . . . . o 25%
„ 30 ha . . . . . . . . . . . o 50%

Dla gospodarstw rolnych o obszarze do 5 ha *obniża* się podatek gruntowy o 30%.

W stosunku do podatku nieruchomości art. 5 dekretu zmienia ustęp 5 art. 6 dekretu z dnia 14 stycznia 1936 r. o podatku od nieruchomości, który otrzymuje następujące brzmienie:

Przy ustalaniu wartości obiegowej budynków fabrycznych dolicza się wartość maszyn i urządzeń technicznych, stanowiących przynależność tych budynków.

Zmiana ta ma o tyle zasadnicze znaczenie, gdyż według dotychczasowego przepisu *nie* doliczało się wartości maszyn i urządzeń technicznych.

Art. 7 dekretu z dnia 14 stycznia 1936 r. otrzymuje brzmienie następujące:

*Podatek wynosi:*

a) od podstawy wymiaru nieprzekraczającej 1000,— zł . . . . . . . . . . 20%
b) od podstawy wymiaru przekraczającej 1000,— zł . . . . . . . . . . 30%

Ponadto Rady Narodowe mogą podwyższyć stawki podatku na cele budowy i odbudowy szkół najwyżej do wysokości 4% przy podstawie wymiaru nieprzekraczającej 1000,— zł a 6% przy podstawie wymiaru przekraczającej 1000,— zł. Te uchwały wymagają zatwierdzenia Prezydium Rady Narodowej bezpośrednio wyższego stopnia oraz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Art. 6 i 7 dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. reguluje podział z wpływów, osiągniętych z wymiaru podatku gruntowego i z podatku od nieruchomości. Mianowicie z wpływów z podatku gruntowego osiągniętych w gminach wiejskich i miastach niewydzielonych przypada:

60% na rzecz gmin;
20% „ „ powiatowych związków samorządow,
10% „ „ wojew. związków samorządowych,
10% „ „ komun. funduszu pożyczkowo-zapom.
W miastach wydzielon. otrzymują gminy 80%
Wojewódzki związek samorządowy 10%
i Kom. Fundusz pożyczkowo-zapomog. 10% wpływów.

Z wpływów z podatku od nieruchomości na obszarze gmin wiejskich i miast niewydzielonych przypada:
80% na rzecz gmin;
10% „ „ powiatowych związków samorządow,
10% „ „ wojew. związków samorządowych,
W miastach wydzielon. otrzymują gminy 90%
a wojewódzkie związki samorządowe 10% wpływów.

Według art. 8 wpływy od podatku od lokali przypadają w całości na rzecz tych gmin, na obszarze których znajdują się obiekty podatkowe.

Dekretem P. K. W. N. z dnia 20 listopada 1944 wprowadzono następujące zmiany odnośnie do art. 5 ustawy o podatku od lokali.

Stopa podatku wynosi:
1. dla lokali jednoizbowych 10% podstawy wymiaru
2. dla lokali 2 i 3-izbowych 20% „ „
3. dla lok. 4-izb. i większ. 30% „ „

Podatek od lokali płatny jest w czterech równych ratach kwartalnych i to za pierwszy kwartał do dnia 31 marca, za drugi do 30 czerwca, za trzeci do 30 września za czwarty do 31 grudnia.

Wymiaru dokonuje się za ubiegły czas, jeżeli nie został dokonany, lub wymierzony podatek nie został przez płatnika uiszczony.

Art. 9 dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 zmienia ustęp 2 art. 32 a ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w brzmieniu ustaw z dnia 5 sierpnia 1938 r. o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego.

Specjalne dopłaty na budowy dróg o twardej nawierzchni będą pobierane według nowych zasad od właścicieli gruntów, właścicieli przedsiębiorstw i płatników podatku od nieruchomości.

Art. 10 zawiesza na czas od 31 grudnia 1945 r. moc obowiązującą przepisów:

1. Art. 2 pkt. 8 i 9, art. 3—8, 10 i 13, dekretu z dnia 4. 11. 1936 r. o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 593).
2. Art. 12 ustawy z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 292). Artykuł ten przewidywał udział samorządu w podatku obrotowym.
3. Art. 24 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 6 z r. 1936, który przewidywał na górnośląskiej części województwa śląskiego możność pobierania przez gminy i powiatowe związki samorządowe dodatku do państwowego podatku dochodowego na podstawie uchwal organów stanowiących.
4. Art. 2, 3, 4, 6—9 d, 10—17, 19 i 22—24 ustawy z dnia 11 czerwca 1923 o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 454 z r. 1936 i Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 455 z r. 1938).

Wobec zawieszenia tych przepisów odpada dodatek komun. od gruntów i budynków na obszarze gmin wiejskich, podatek od gruntów na obszarze miast, podatek od budynków na obszarze miast, podatek od zbytku mieszkaniowego, podatek hotelowy, podatek od przemysłu i handlu w postaci udziału we wpływach z państwowego podatku przemysłowego oraz dodatku do tego podatku, udział w wpływach z państwowego podatku dochodowego, podatek od spożycia, zużycia wzgl. produkcji w formie dodatku do państwowego podatku, dodatek do opłat od wyrobu i przerobu spirytusu, wyrobu drożdży oraz od sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych.

Opłata od pism, tyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomych, dodatek komunalny do opłat stemplowych, podatek od zaprotestowania weksli, podatki komunalne od aktów notarialnych, jako dodatek do procentowych opłat stemplowych, podatek od spadków i darowizn w formie dodatku komunalnego do podatku państwowego, podatek od plakatów, szyldów i podatek od anonsów, podatek od prawa polowania, i udział samorządu wojewódzkiego w źródłach podatkowych związków samorządowych.

5. Art. dekretu z dnia 14 listopada 1935 o podatku od lokali dot. podziału wpływu z tego podatku.
6. Art. 50, pkt. a i b rozporządzenia P. R. P. z dnia 22. 3. 1928 r. o izbach rolniczych w brzmieniu art. 15 dekretu z dnia 4 listopada 1936 r. o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 593), regulujący dochody dla izby rolniczej z podatku gruntowego.
7. Art. 14 ustawy z dnia 15. 6. 1923 w brzmieniu art. 14 dekretu P. R. z dnia 14. 11. 1936 o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym (Dz. U. R. P. Nr 85 poz. 593) dot. dodatków do państwowego podatku gruntowego dla samorządu.
8. Art. 9 dekretu P. R. z dnia 14 stycznia 1936 o podatku od nieruchomości (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 14) dot. dodatku na rzecz samorządu.
9. Art. 24, ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 o ulgach inwestycyjnych (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 224) dot. ulg dla nowowznoszonych budowli.
10. Ustawy z dnia 27 lutego 1937 r. o samoistnym podatku wykonawczym dla gmin wiejskich zmienionym ustawą z dnia 10 marca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 132).

Na obszarze województwa śląskiego w granicach z dnia 31. 8. 39 r. zawieszono na czas do dnia 31 grudnia 1945 r. moc obowiązującą przepisów, sprzecznych z przepisami dekretu z dnia 13. 4. 1945 r. Na tenże obszar rozciągnięto na ten sam okres czasu moc obowiązującą ustaw i dekretów w ich pełnym brzmieniu, wymienionych w dekrecie z dnia 13 kwietnia 1945 r. wraz ze zmianami, przez ten dekret wprowadzonymi.

Ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w województwie śląskim, ogłoszona w jednolitym tekście w Dzienniku Ustaw Śląskich Nr 7 z r. 1933, obowiązuje na czas do 31 grudnia 1945 tylko o tyle, o ile nie jest sprzeczna z postanowieniami wyżej wymienionego dekretu. Odpadają więc podatki od gruntów i budynków poza obszarem gmin miejskich w postaci dodatków do podatków państwowych od gruntów i budynków, podatek komunalny od gruntów położonych w gminach miejskich, podatek od budynków położonych na obszarze gmin miejskich i wiejskich, podatek hotelowy, podatek od przemysłu i handlu, jako dodatek do państwowego podatku przemysłowego, udział w państwowym podatku dochodowym, podatek od spożycia, zużycia wzgl. produkcji, opłata od umów o przeniesieniu własności nieruchomości, podatek od spadków i darowizn, podatek od plakatów i szyldów i podatek od anonsów oraz podatki od prawa polowania.

Specjalne dopłaty po myśli art. 23 ustawy o tymcz. uregulowaniu finansów komunalnych w województwie śląskim mogą być pobierane według przepisów, zawartych w art. 9 dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r.

Po myśli dekretu P. K. W. N. z dnia 23. 11. 1944 o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego, terenowe Rady Narodowe działają w zakresie samorządu terytorialnego i wstępują w tę prawa, które po myśli ustawy o uregulowaniu finansów komunalnych miały Rady gminne wzgl. miejskie.

Uchwały Rad Narodowych niższego stopnia wymagają zatwierdzenia Prezydium Rady Narodowej wyższego stopnia.

Po myśli art. 11 dekretu Ministerstwo Administracji Publicznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda jeszcze przepisy wykonawcze do dekretu o reformie samorządowego systemu podatkowego. Niezależnie od tego samorządy przystępują natychmiast do prac przygotowawczych i dokonują wymiar, pobór i ściąganie podatków w wypadkach niewątpliwych, zgłaszając o przeszkodach wszelkiego rodzaju w wykonaniu dekretu do władzy nadzorczej.

W Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 15 kwietnia 1945 r. ogłoszono również dekret z dnia 13 kwietnia 1945 r. o podatku wojskowym, któremu podlegają obywatele polscy płci męskiej w wieku od 18 do 55 lat. Są od niego zwolnieni:

a) pozostający w czynnej służbie wojskowej,

b) członkowie Milicji Obywatelskiej,

c) funkcjonariusze służby bezpieczeństwa, pozostający w czynnej służbie,

d) zmilitaryzowani pracownicy państwowi w okresie militaryzacji,

e) inwalidzi wojenni i wojskowi,

f) pozostający na utrzymaniu samorządu gminnego lub dobroczynności publicznej, uznani za niezdolnych do służby wojskowej ze skreśleniem z rejestru i niezdolni zarazem do pracy zarobkowej, jeżeli nie osiągają dochodu, podlegającego państwowemu podatkowi dochodowemu,

g) zakonnicy i duchowni prawnie uznanych wyznań religijnych,

h) uczniowie wszelkiego rodzaju zakładów naukowych i oświatowych oraz osoby, odbywające praktykę zawodową, o ile nie posiadają samodzielnych źródeł dochodu,

i) bezrobotni ,o ile wykażą się zaświadczeniem właściwego urzędu, że są zarejestrowani jako bezrobotni.

Podatek wynosi rocznie:

1. Od właściciela, dzierżawcy lub użytkownika gospodarstwa wiejskiego o obszarze:

| | |
|---|---|
| a) do 5 ha | 50 zł |
| b) ponad 5 ha do 10 ha | 100 zł |
| c) ponad 10 ha do 20 ha | 200 zł |
| d) ponad 20 ha | 500 zł |

W tej samej wysokości opłaca podatek każdy członek rodziny właściciela, dzierżawcy lub użytkownika gospodarstwa wiejskiego, podlegający opodatkowaniu w myśl art. 2 dekretu.

2. Od osoby pozostającej w stosunku służbowym lub stosunku najmu pracy — 1% wynagrodzenia brutto.

3. Od osoby trudniącej się wyłącznie pracą fizyczną, której celem nie jest wytwarzanie lub przetwarzanie i które też nie jest rzemiosłem w rozumieniu prawa przemysłowego, o ile nie odpowiada warunkom wymienionym w pkt. 1) — 50 zł.

4. Od osoby trudniącej się pracą naukową, oświatową, artystyczną, literacką i publicystyczną, nie połączoną z prowadzeniem odpowiedniego przedsiębiorstwa, o ile osoba ta nie odpowiada warunkom wymienionym w pkt. 2 — 100 zł.

5. Od płatnika nie wymienionego pkt. 1), 2), 3) i 4) — 500 zł.

Obowiązek opłacania podatku wojskowego powstaje z dniem 1 stycznia następnego roku po ukończeniu 18 lat życia a ustaje z chwilą śmierci lub z chwilą uzyskania prawa do zwolnienia i z końcem roku kalendarzowego, w którym ukończono 55 rok życia.

Władzami powołanymi do wymiaru i poboru podatku wojskowego są Zarządy gmin miejskich i wiejskich w stosunku do osób wymienionych w pkt. 1) oraz 3)—5) na terenie którym płatnik miał miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu w dniu 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy.

W stosunku do osób wymienionych w pkt. 2) Zarządy gmin miejskich lub wiejskich, na których terenie mieści się instytucja, zakład, lub przedsiębiorstwo, wypłacające wynagrodzenia. Od osób wymienionych w pkt. 2) podatek wojskowy pobiera się w drodze potrącenia przy wypłacie wynagrodzenia. Pracodawcy obowiązani są potrącić podatek wojskowy i wpłacić do kasy właściwej gminy w terminie 7 dni po upływie miesiąca, w którym nastąpiła wypłata wynagrodzenia. Dekret obowiązuje od dnia 1 stycznia 1945 r.

Wpływ z podatku wojskowego przeznacza się na komunalny fundusz pożyczkowo-zapomogowy.

Przepisy wykonawcze uregulują dalszy tok postępowania.

Reforma więc samorządowego systemu podatkowego przekazuje na rok 1939, miastom i gminom:

1. Podatek gruntowy.
2. Podatek od nieruchomości.
3. Podatek od lokali.
4. Podatek od kopalń (pobierany w górnośląskiej części Województwa według ustawy o tymcz. uregulowaniu finansów komunalnych w województwie śląskim w sposób przewidziany w rozporządzeniu Wojewody Śląskiego, z dnia 12 maja 1924 r. (Dz. U. Ś. Nr 12, poz. 52, z r. 1924, a w pozostałej części na podstawie uchwały lub statutu związku samorządowego).
5. Podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk.
6. Podatek wojskowy.
7. Opłaty i specjalne dopłaty.

Wpływy z podatku od lokali przypadają w całości na rzecz gmin, w wpływach z podatku gruntowego i podatku od nieruchomości gminy partycypują z powiatowymi i wojewódzkimi związkami samorządowymi oraz z komunalnym funduszem pożyczkowo-zapomogowym.

Podatek wojskowy przypada w całości na komunalny fundusz pożyczkowo-zapomogowy.

Dekret o reformie samorządowego systemu podatkowego oparł finanse samorządowe o lepsze i mocniejsze podstawy a od umiejętności wykorzystania źródeł podatkowych w dużej mierze zależeć będzie stan finansowy miast i gmin.

Wojewoda Śląsko-Dąbrowski
*w/z ppłk. Ziętek,* I. Wicewojewoda.

---

### 177.

*Urząd Wojewódzki Śląsko-Dąbrowski*
*Wydział Samorządowy*

Nr Sm II 28/1-9 Katowice, 18 maja 1945.

Do

## OBYWATELI STAROSTÓW I PREZYDENTÓW MIAST!

### w sprawie opłat rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć.

Minister Przemysłu oraz Aprowizacji i Handlu wydał dnia 19 kwietnia 1945 r. zarządzenie, ogłoszone w Monitorze Polskim Nr 2 z dnia 25 kwietnia 1945 r. w przedmiocie podziału części opłat z kart rejestracyjnych na rzecz izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych.

Zależnie od rodzaju przedsiębiorstw, które uiściły opłatę rejestracyjną, 20% wpływu z opłat przypada właściwym rzeczowo izbom, bądź przemysłowo-handlowym, bądź rzemieślniczym.

W ustawowym terminie związki samorządu winny przekazywać Izbie Przemysłowo-Handlowej w Katowicach 70% udziału na konto tej Izby w Banku Gospodarstwa Krajowego w Katowicach, Izbie Rzemieślniczej w Katowicach 30% udziału na konto tej Izby w Narodowym Banku Polskim w Katowicach.

Ostatecznego rozrachunku sum dokonują Izby Przemysłowo-Handlowe i Izby Rzemieślnicze po wspólnym ustaleniu rodzaju i charakteru przedsiębiorstwa na podstawie odpisów deklaracyj, przesyłanych do Izby Przemysłowo-Handlowej przez zarządy miast i gmin.

Zwracam uwagę na konieczność ścisłego przestrzegania taryfy i postanowień ustawy.

Szczególnie należy ściśle stosować przepisy taryfy i zwracać uwagę na dokładne wypełnienie rubryk deklaracji, dotyczących firmy i właściciela przedsiębiorstwa oraz uprawnień przemysłowych w rozumieniu art. 7, 8 i 144 prawa przemysłowego.

Za Wojewodę:
(—) *Dr Karczewski*
p. o. Naczelnika Wydziału

---

178.

*URZĄD WOJEWÓDZKI ŚLĄSKO-DĄBROWSKI*
*Wydział Wojskowy*
Nr Wojsk. — IV — 2/20 — 1079/45

Katowice, dnia 5 czerwca 1945 r.

**Ob. Starostowie Powiatowi**
**Ob. Prezydenci miast**
**w sprawie usuwania urządzeń obronnych.**

Zgodnie z rozkazem Dowództwa Okręgu wojskowego w Krakowie z dnia 21 maja br. Nr. 908/45, Urząd Wojewódzki zawiadamia, że tak okopy jak i rowy przeciwpancerne na terenie tut. Województwa mogą być zasypywane, a urządzenia obronne znajdujące się na terenach niewojskowych — usuwane i rozbierane. Rozbiórce nie podlegają urządzenia obronne żelazne i betonowe.

W związku z powyższym prosi Urząd Wojewódzki Obywatela Starostę (Prezydenta) o wydanie podległym organom odpowiednich zarządzeń, zmierzających do zlikwidowania w jak najkrótszym czasie wspomnianych okopów, rowów i urządzeń obronnych.

Prace te powinny być wykonane przez

1. właścicieli gruntów, na których urządzenia te zostały wybudowane,
2. zakłady przemysłowe, jeżeli urządzenia te znajdują się na ich terenie,
3. zarządy miast, względnie gmin, gdy chodzi o parcele stanowiące własność samorządu, poniemiecką lub bezpańską.

W końcu Urząd Wojewódzki zaznacza, że uzyskany przez zasypanie rowów i usunięcie urządzeń obronnych grunt, należy odpowiednio zużytkować pod zasiew.

Za Wojewodę:
*Dr Skulicz,*
p. o. Naczelnika Wydziału Wojskowego

# DZIAŁ NIEURZĘDOWY

## PRZETARG PUBLICZNY

Urząd Wojewódzki Śląsko-Dąbrowski rozpisuje niniejszym

**przetarg publiczny**

na wykonanie robót budowlanych w budynkach mieszkalnych w Katowicach-Ligocie.

Formularze ofertowe są do nabycia w Urzędzie Wojewódzkim — Wydział Komunikacyjno-Budowlany, pokój nr 542 w godzinach urzędowych.

Oferty należy składać w pokoju nr 518 najpóźniej do dnia 20 czerwca 1945 r. do godz. 12-ej, w którym to terminie nastąpi komisyjne otwarcie ofert.

Za Wojewodę:
*(—) Dr Inż. Kaufman,*
Naczelnik Wydziału Kom.-Bud.

## ZAPOWIEDŹ.

*Urząd stanu cywilnego w Szopienicach*

Podaje się do ogólnej wiadomości, że

1) Julian, Mieczysław *Kubanek*, urzędnik kupiecki, zamieszkały w Frysztacie, ul. Głęboka nr 209,
2) Małgorzata, Jadwiga *Ścigalla*, bez zawodu, zamieszkała w Szopienicach, ul. Sienkiewicza nr 13

chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić powinno w Urzędzie gminnym w Szopienicach, Chorzowie i Śląsko-Dąbrowskim Dzienniku Wojewódzkim.

Szopienice, dnia 8 czerwca 1945 r.

Urzędnik stanu cywilnego
43 (—) A. Czora

## ZGUBIONE DOKUMENTY.

*Unieważnia się* zagubioną kartę rejestracyjną, wystawioną przez Rejonową Komendę Uzupełnień, Sosnowiec, na nazwisko Kluszczyński Eugeniusz, zamieszkały Klimontów, ul. Kolejowa 17. 32

*Unieważnia się* zgubioną Kartę Rozpoznawczą (Kennkarte) wystawioną przez Niemieckie Prezydium Policji Chorzów, oraz dekret przyjęcia wystawiony przez Izbę Skarbową Katowice, na nazwisko Malcharczyk Józef, Chorzów. 34

*Unieważnia się* skradzioną książkę wojskową wystawioną przez P. K. U. Nr 2 Warszawa-Praga oraz legitym. Śląskich Techn. Zakł. Nauk. na nazwisko *Skiba Ludwik*, zamieszkały Katowice, Wandy Nr 12. 35

*Unieważnia się* zgubioną książke rzemieślniczą wystawioną przez Cech Piekarski Sosnowiec, oraz dowód rejestracyjny na prowadzenie piekarni wydany przez Pełnomocnika Rządu w Dąbrowie Górniczej na nazwisko *Półtorak Stefan* zamieszkały w Dąbrowie Górniczej, ul. Graniczna Nr 53. 38

*Unieważnia się* zgubione zaświadczenie rejestracyjne wystawione przez Komisję Rejestracyjną Oficerów Kraków, oraz dowód rejestracyjny Czerwonego Krzyża Kraków, na nazwisko *Szymiczek Jerzy*, Tychy, Damrota 72. 39

*Unieważnia się* świadectwo zgonu i telegram z obozu karnego w Oświęcimiu, zawiadamiający o śmierci więźnia politycznego Rozlacha Romana, Zawiercie. 41

*Unieważnia się* zgubione dokumenty: książeczkę wojskową i zaświadczenie rejestracji wystawione przez rejonową Komendę Uzupełnień, Sosnowiec, przepustkę nocną wystawioną przez Zarząd Kopalni „Paryż" oraz palcówkę i kupony żywnościowe na nazwisko Woźniczka Józef, Będzin, Żwirki-Wigury 52. 42

*Unieważnia się* zgubione dokumenty: legitymację służbową wystawioną przez Powiatową Komendę Milicji Obywatelskiej Włodawa, przepustkę urlopową wystawioną przez Wojewódzką Komendę Milicji Obywatelskiej Katowice, oraz dowód tożsamości wystawiony przez Urząd Gminny Hańsk, pow. włodawski na nazwisko Wiśniewski Witold, Katowice, Kilińskiego. 44

*Unieważnia się* skradzioną pieczątkę firmową „Skład Artykułów Damskich, Męskich i Obuwia *Rudolf Chrypiak* i *Maria Filipek*, Katowice, ul. Pierackiego Nr. 6". 45

*Redakcja i Administracja:* Urząd Wojewódzki Śląsko-Dąbrowski, ul. Jagiellońska 25, I, pok. 244, tel. wewn. 444 i 452

Za Redakcję: Dr. Piotr Bałowski.

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojewódzkiego Śląsko-Dąbrowskiego, Katowice, Francuska 33, w podw., tel. 327-54
Druk. Urz. Woj. Śl.-D. 794/VI/45 (3000) — R. 166/1455